

Straks = nu, ook voor wat betreft omgevingsbeleid

Honderd jaar geleden waren er nog nauwelijks regels op het gebied van milieu en ruimtelijke ordening. De toen geldende regels waren eenvoudig en leverden, in verhouding tot tegenwoordig, relatief weinig lasten op voor degenen die onder de werking van deze regels vielen. Voor de overheden was het aantal aspecten en de indringendheid van de toetsing bij vergunningverlening nog dusdanig beperkt dat het aantal benodigde uren per aanvraag aanzienlijk lager lag dan heden ten dage. Gaandeweg is de wetgeving zodanig uitgebreid dat meer en meer handelingen onder de werking van een vorm van toezicht of vergunningsplicht zijn komen te vallen en zijn de daarmee gepaard gaande onderzoeks- en verantwoordingslasten zowel aan de kant van de overheid als aan de kant van de aanvrager fors toegenomen. Deze ontwikkeling heeft zich niet zomaar voorgedaan; de roep om meer bescherming van de omgeving en het beter inzichtelijk maken van de onderbouwing van het genomen besluit hebben geleid tot die aanzienlijke toename van de financiële, administratieve en juridische verplichtingen en lasten in het omgevingsrecht. Het heeft geleid tot besluiten die veel grondiger en vooral gedetailleerder worden voorbereid dan honderd jaar geleden het geval was. Dat is vooruitgang die echter wel een prijs heeft; hogere lasten aan de kant van zowel de aanvrager als van de overheid. Deels onvermijdelijk (en nuttig) maar het loont zeker om de in de loop van de afgelopen tientallen jaren ontstane praktijk in het omgevingsrecht eens goed tegen het licht te houden. Zijn al die onderzoeken en gedetailleerde regels in alle gevallen wel nodig in het licht van de belangen die op basis van de wetgeving als beschermingswaardig moeten worden beschouwd? Kan het niet eenvoudiger? Moet de overheid alles gedetailleerd regelen of heeft een minder gedetailleerd niveau van de regelgeving wellicht eenzelfde beschermend effect maar dan met minder zware lasten?

De aanstaande inwerkingtreding van de Omgevingswet biedt nieuwe kansen om het omgevingsrecht te vereenvoudigen. In de loop der tijd zijn er regels ontstaan die indertijd als het meest effectief of het meest voor de hand liggend werden beschouwd. Bovendien zijn die regels die uitkomst geweest van de toenmalige discussies over bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen die naar de mening van de wetgever (op gemeentelijk niveau is dat in beginsel de gemeenteraad) regulering vergden. Dat wil echter niet zeggen dat die regulering nog steeds nodig is of dat die regulering nog steeds in dezelfde vorm moet plaatsvinden als voorheen. Wij vinden als VVD dat de vraag vaker gesteld moet worden wat er zou gebeuren als een bepaalde regel wordt afgeschaft. Welke activiteiten zouden er dan meer of intensiever gaan plaatsvinden en hoe wenselijk of onwenselijk vinden we dat? En als het antwoord op die vraag inhoudt dat regulering nog steeds moet plaatsvinden, kunnen we de bepalingen dan zo vormgeven dat het gewenste beschermingsniveau bereikt kan worden tegen zo laag mogelijke administratieve en onderzoekslasten? Dat is niet alleen in het belang van eenieder die bepaalde activiteiten wil uitoefenen maar ook in het belang van de overheid en daarmee uiteindelijk de hele maatschappij. Als de regels dusdanig worden beperkt en vereenvoudigt dat er minder ambtelijke uren nodig zijn voor de afhandeling van een vergunningsaanvraag dan kan de

behandeltijd van individuele aanvragen worden verkort. Dat komt de dienstverlening aan inwoners, instellingen en bedrijven ten goede. De benodigde leges kunnen wellicht zelfs worden verlaagd.

Wij zien als VVD met de inwerkingtreding van de Omgevingswet kansen om het daarbij gebruikte adagium 'eenvoudiger en beter' echt zichtbaar te laten worden. Uiteraard blijft in het omgevingsrecht het verdelen van schaarse ruimte voortdurend een twistpunt, zeker ook gezien het intensieve grondgebruik in Nederland en de uiteenlopende maatschappelijke wensen, maar als er geen zichtbare vereenvoudiging tot stand kan worden gebracht in de uitvoeringspraktijk dan zal er ook geen voordeel worden behaald door het toepassen van deze wet. Veel hangt af van de wijze waarop er met de instrumenten die deze wet biedt wordt omgegaan. De keuzevrijheid is groot maar hoe maken we daar op een slimme manier gebruik van? Wij pleiten voor een grondige zoektocht naar hoe we ons gemeentelijke omgevingsbeleid doelmatig en effectief kunnen gaan vormgeven. Met niet meer regels dan nodig en met een dusdanige werking van de regels die wel nodig worden geacht dat ze doelmatig, overzichtelijk en zo eenvoudig mogelijk zijn. In de loop der jaren is er op basis van de huidige wetgeving, door adviesinstanties of door overheden, al nagedacht over het vereenvoudigen van bepalingen in het ruimtelijke ordeningsrecht. Vooral ten tijde van de kredietcrisis zijn er erg interessante publicaties verschenen over de wijzen waarop met name bestemmingsplannen kunnen worden vereenvoudigd. Een voorbeeld daarvan is het zogeheten 'globale bestemmingsplan' dat enerzijds duidelijke regels geeft voor wat betreft gebruiks- en bebouwingmogelijkheden, afgestemd op de belangen die bescherming behoeven, maar binnen die randvoorwaarden geen aanvullende of gedetailleerde bepalingen bevat. De neiging om bij het opstellen van bestemmingsplannen te kiezen voor een hoog, veelomvattend detailniveau met veel nadere bepalingen is nog steeds erg groot. De vraag stellen of dat nodig is kan leiden tot veel eenvoudiger plannen die duidelijk minder onderzoeks- en onderbouwingslasten bij de aanvraag met zich meebrengen én meer vrijheid voor degene die binnen de grenzen van dat bestemmingsplan bepaalde activiteiten wil uitoefenen. Wij zijn erg voor het vaker toepassen van dit soort globale ruimtelijke plannen.

We willen als VVD ook in de komende jaren blijven nadenken over een ruimtelijke inrichting van onze gemeente die recht doet aan de diverse, soms botsende, belangen. Daar zijn we nu al mee bezig zodat er straks een beleid geldt dat beter werkbaar is en geen onnodige rompslomp met zich meebrengt.